

15

Adela-Simina Câmpan

**Promovarea pedagogiei experiențiale
prin intermediul activităților
de tip outdoor
în învățământul preșcolar**

Colecția **Paedagogia**

presa
universitară
clujeană

ADELA-SIMINA CÂMPAN

•

**PROMOVAREA PEDAGOGIEI EXPERIENȚIALE
PRIN INTERMEDIUL ACTIVITĂȚILOR DE TIP OUTDOOR
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR**

ADELA-SIMINA CÂMPAN

**PROMOVAREA PEDAGOGIEI EXPERIENȚIALE
PRIN INTERMEDIUL ACTIVITĂȚILOR
DE TIP OUTDOOR
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR**

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2021

Colecția *Paedagogia* este coordonată de Mușata-Dacia Bocoș.

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Mușata-Dacia Bocoș

Conf. univ. dr. Liana Crișan-Tăușan

ISBN 978-606-37-1058-2

© 2021 Autoarea volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autoarei, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hașdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

CUPRINS

ARGUMENT	11
Ce este educația outdoor și ce promovează ea?	11
Valențele educației outdoor	12
Aplicații ale educației outdoor în învățământul preșcolar.....	13
 CAPITOLUL I.	
PEDAGOGIA EXPERIENȚIALĂ ÎN ABORDARE AXIOLOGICĂ	15
I.1. Particularități ale pedagogiei experiențiale	16
I.1.1. Definirea și sfera terminologică	17
I.1.2. Dimensiunea axiologică a pedagogiei experiențiale.....	19
I.1.3. Pedagogia experiențială în contextul învățământului românesc și la nivel european	20
I.2. Învățarea experiențială, premisă a învățării de calitate.....	22
I.2.1. Precizări conceptuale.....	23
I.2.2. Caracteristici ale învățării experiențiale.....	26
I.2.3. Învățarea experiențială în contemporaneitate – analize multidimensionale	30
I.2.4. Etapele învățării experiențiale.....	32
I.2.5. Personalități marcante în domeniul învățării experiențiale	34
I.2.5.1. <i>William James</i>	35
I.2.5.2. <i>John Dewey</i>	36
I.2.5.3. <i>Mary Parker Follett</i>	38

<i>I.2.5.4. Carl Jung</i>	39
<i>I.2.5.5. Kurt Hahn</i>	40
<i>I.2.5.6. Kurt Lewin</i>	42
<i>I.2.5.7. Jean Piaget</i>	44
<i>I.2.5.8. Lev Vîgotski</i>	46
<i>I.2.5.9. Carl Rogers</i>	47
<i>I.2.5.10. Paulo Freire</i>	48
<i>I.2.5.11. David Kolb</i>	48
I.2.5.11.1. Stilurile de învățare Kolb (Kolb Learning Style Inventory - KLSI).....	49
I.2.5.11.2. Fișă de autoevaluare (Personal Application Assignment - PAA).....	52
I.2.6. Profilul cadrului didactic care promovează învățarea experiențială. Exemple de bune practici	55

CAPITOLUL AL II-LEA.

EDUCAȚIA OUTDOOR SAU CALITATE ÎN AFARA SĂLII DE CLASĂ 59

II.1. Definirea conceptului de educație outdoor..... 61

II.2. Teorii care stau la baza conceptului de educație outdoor 70

II.3. Profilul cadrului didactic specializat în educația outdoor 74

II.4. Planificarea și realizarea activităților de tip outdoor 78

II.4.1. Definirea și caracterizarea activităților de tip outdoor..... 79

II.4.2. Particularități ale participanților 80

II.4.3. Crearea mediului de învățare 84

II.4.4. Proiectarea activităților outdoor 85

II.4.5. Strategii utilizate în educația outdoor 91

II.4.5.1. Metode fizice 91

II.4.5.2. Metode cognitive..... 94

II.4.5.3. Metode afective 96

II.5. Constrângeri, limite și riscuri asumate în realizarea activităților de tip outdoor..... 99

II.6. Educația outdoor în țara noastră – programe de formare continuă pentru cadrele didactice	100
II.7. Statutul educației outdoor la nivel mondial	107
II.7.1. Grădinițe și programe outdoor – exemple de bune practici de pe mapamond.....	114
II.8. Cercetări realizate în domeniul educației outdoor – analize la nivel mondial	130
II.9. Educația outdoor în societatea de mâine	133
 CAPITOLUL AL III-LEA.	
ACTIVITĂȚILE OUTDOOR ÎN CONTEXTUL CURRICULUMULUI PREȘCOLAR ROMÂNESC.....	
	137
III.1. Curriculumul pentru învățământul preșcolar – analiză critică.....	137
III.2. Educația outdoor versus Curriculumul pentru învățământul preșcolar.....	149
Concluzii	154
III.3. Educația outdoor versus Curriculumul pentru educația timpurie	156
Concluzii	159
 CAPITOLUL AL IV-LEA.	
COORDONATELE GENERALE ALE CERCETĂRII.....	161
IV.1. Delimitarea problemicii cercetării	161
IV.2. Designul cercetării.....	163
IV.2.1. Scopul și obiectivele cercetării.....	163
IV.2.2. Întrebările, ipoteza și variabilele cercetării.....	164
IV.2.2.1. Întrebările cercetării	164
IV.2.2.2. Ipoteza cercetării.....	165
IV.2.2.3. Variabilele cercetării	165

IV.2.3. Strategia cercetării	167
IV.2.3.1. <i>Sistemul metodelor și al instrumentelor de cercetare valorificate</i>	167
IV.2.3.2. <i>Eșantionul de participanți</i>	172
IV.2.3.3. <i>Eșantionul de conținut</i>	181
IV.3. Etapele cercetării pedagogice	182
 CAPITOLUL AL V-LEA.	
ETAPA PREEXPERIMENTALĂ	185
 V.1. Obiectivele etapei preexperimentale.	
Subordonarea lor față de scopul și obiectivele cercetării	185
 V.2. Metodologia de cercetare utilizată pentru colectarea datelor inițiale.....	
186	
V.2.1. Metoda cercetării documentelor curriculare și a altor documente școlare.....	186
V.2.2. Metoda observației	194
V.2.3. Metodele sociometrice	198
V.2.4. Metoda anchetei.....	199
V.2.5. Metoda studiului de caz	201
V.3. Aplicarea pretestului	201
V.4. Prelucrarea și interpretarea datelor.....	202
 CAPITOLUL AL VI-LEA.	
ETAPA EXPERIMENTALĂ	247
 VI.1. Descrierea generală a desfășurării etapei experimentului formativ	
247	
VI.2. Obiectivele etapei experimentale	248
 VI.3. Programul de intervenție educațională bazat pe activități experiențiale de tip outdoor.....	
248	

CAPITOLUL AL VII-LEA.

ETAPA POSTEXPERIMENTALĂ.....	307
VII.1. Obiectivele etapei postexperimentale.....	307
VII.2. Metodologia de cercetare utilizată pentru colectarea datelor din etapa postexperimentală	307
VII.3. Aplicarea posttestului	309
VII.4. Prelucrarea și interpretarea datelor.....	310

CAPITOLUL AL VIII-LEA.**ANALIZA REZULTATELOR OBȚINUTE PRIN RAPORTARE**

LA IPOTEZELE CERCETĂRII.....	353
VIII.1. Analiza rezultatelor pentru Ipoteza 1	353
VIII.2. Analiza comparativă a rezultatelor pentru Ipoteza 2.....	356
VIII.2.1. Rezultate obținute cu ajutorul Scalei de evaluare Profesor-Copil 2.1	356
VIII.2.2. Rezultate obținute cu ajutorul Grilei de observație a comportamentului preșcolarului	358
VIII.3. Analiza comparativă a rezultatelor pentru Ipoteza 3.....	361
VIII.3.1. Rezultate obținute cu ajutorul Scalei de evaluare Profesor-Copil 2.1	362
VIII.3.2. Rezultate obținute cu ajutorul Grilei de observație a comportamentului preșcolarului	363
VIII.3.3. Rezultatele obținute cu ajutorul testului sociometric și a matricii sociometrice	366
VIII.4. Analiza comparativă a rezultatelor pentru Ipoteza 4.....	370
VIII.4.1. Rezultate obținute cu ajutorul Scalei de evaluare Profesor-Copil 2.1	370
VIII.4.2. Rezultate obținute cu ajutorul Grilei de observație a comportamentului preșcolarului	372
VIII.5. Studii de caz.....	374

CAPITOLUL AL IX-LEA.

CONCLUZII.....	413
-----------------------	------------

IX.1. Concluzii referitoare la contribuțiile personale – teoretice și practic-aplicative	413
---	------------

IX.2. Concluziile cercetării	417
---	------------

IX.3. Limitele cercetării.....	424
---------------------------------------	------------

IX.4. Recomandări educaționale	424
---	------------

BIBLIOGRAFIE	427
---------------------------	------------

ANEXE	455
--------------------	------------

ARGUMENT

„Ceea ce poate fi cel mai bine învățat în interiorul sălilor de clasă, acolo ar trebui să fie predat, iar ceea ce poate fi cel mai bine învățat prin intermediul experienței, operând direct cu materiale indigene și situații de viață în afara școlii, acolo ar trebui învățat.”
(L. B. Sharp, 1943)

Ce este educația outdoor și ce promovează ea?

Dintotdeauna și indiferent de vârsta copiilor/ a elevilor, aceștia au apreciat mai mult activitățile care s-au desfășurat în afara sălii de curs. De ce? În primul rând pentru că acestea se detașează de rutina impusă de sala de grupă/ clasă. Schimbarea mediului aduce cu sine și schimbarea climatului învățării. Pus în fața realizării unor sarcini de lucru care au la bază învățarea experiențială, prin acțiune, copilul, alături de colegi și îndrumat de cadrul didactic, reușește să ajungă la rezultatul dorit.

Educația outdoor este un concept relativ nou pentru sistemul de învățământ din România, în timp ce, peste hotare, și-a dovedit eficiența în actul învățării și nu numai. Ea nu se desparte de activitățile desfășurate în grupă/ clasă, nu le exclude, ci vine să le întărească, oferind copiilor un mediu de explorare, de aplicare, de experimentare a unor cunoștințe prevăzute în programele școlare, fiind conexasă conținuturilor școlare. **În opinia noastră, educația outdoor se referă la totalitatea acțiunilor întreprinse de cadrul didactic (în cadrul sistemului de învățământ)/ instructor (în cadrul educației nonformale) în scopul organizării, structurării și desfășurării unor sarcini de învățare pentru copil, având**

la bază învățarea experiențială, în afara spațiului sălii de curs, care vizează formarea și dezvoltarea unor abilități, atitudini și comportamente dezirabile ale participanților, precum și dobândirea de noi cunoștințe, valorificând resursele mediului natural.

Valențele educației outdoor

Conform piramidei învățării, reținem 20% din ceea ce auzim, 30% din ceea ce vedem, 70% din ceea ce spunem și 90% din ceea ce spunem și facem. Activitățile outdoor încurajează învățarea în mod practic, prin experiențe personale, susținând dezvoltarea comunicării și a abilităților interpersonale. Educația outdoor are o multitudine de avantaje: ea crește gradul de participare activă, de implicare efectivă a copilului în propria învățare, facilitează procesul de învățământ, oferind șansa de reușită și copiilor care, în mod obișnuit, au performanțe școlare scăzute și care întâmpină dificultăți de învățare. Nu doar acești copii au parte de beneficiile acestor activități. Constatăm cu tristețe și îngrijorare că, pe an ce trece, numărul copiilor cu cerințe educaționale speciale (cei cu tulburări de comportament în special) este în creștere. Desfășurându-se în alt mediu decât cel obișnuit, copiii devin mai motivați să se angajeze în sarcinile propuse și reușesc să se integreze mai bine în colectiv.

Activitățile desfășurate în afara școlii, prin specificul lor, au un caracter mai atractiv, dezvoltând curiozitatea copiilor. Copiii, cu cât sunt mai mici (dar nu doar ei!), doresc să fie implicați în orice activitate; pentru ei e foarte important atât procesul, cât și produsul obținut. Fericitul Augustin spunea că nu ne este de niciun folos doar să ascultăm învățăturile, e important să le trăim. Contextualizând, putem afirma că important nu e a avea informația, ci a fi capabili să obținem informația de care avem nevoie. Acest aspect evidențiază faptul că activitățile de tip outdoor vizează dezvoltarea personală și socială a copilului. Învățarea experiențială, care stă la baza acestui tip de activități, vizează atât

socializarea copilului, cât și obținerea treptată a unei autonomii personale. În ceea ce privește socializarea copilului, e importantă comunicarea și colaborarea dintre copii, negocierea, luarea deciziilor în comun. Educația outdoor valorifică experiențele copiilor, îi determină să dezvolte strategii pentru a obține rezultatul dorit și încurajează munca în echipă și autodisciplina.

Activitățile de tip outdoor antrenează copiii din punct de vedere cognitiv, afectiv și motric. Angajat într-o sarcină de învățare, copilul își canalizează energia și participă la procesul propriei învățări cu toate sentimentele și stările afective de care este capabil. Preșcolarul trăiește intens orice activitate în care este implicat, iar obținerea rezultatului dorit aduce cu sine bucurie și satisfacție în învățare.

Învățarea în afara sălii de grupă/ clasă asigură legătura dintre teorie și practică. Mediul extern grădiniței și școlii oferă o multitudine de resurse care facilitează înțelegerea și susține consolidarea cunoștințelor, aplicarea lor.

Aplicații ale educației outdoor în învățământul preșcolar

Pentru cadrul didactic din grădiniță, cel mai la îndemână și mai accesibil mediu este natura. Copiii iubesc natura, sunt interesați de tot ce îi înconjoară și au o curiozitate de nestăvilit. Ținând cont de acest aspect, putem afirma că activitățile outdoor vizează și schimbarea atitudinilor și a comportamentelor față de mediul înconjurător. Deși se încurajează la nivel general păstrarea curățeniei în natură și se mediatizează efectele nocive ale poluării aerului, a solului, a apei, dacă copilul nu-și formează de mic deprinderi care să vizeze sănătatea mediului, va fi destul de greu să intervenim ulterior pentru înlăturarea comportamentelor indezirabile. Se întâmplă ca în familie să nu se învețe întotdeauna aceste aspecte, sarcina aceasta revenindu-i cadrului didactic odată cu intrarea copilului în colectivitate. Activitățile de tip outdoor încurajează comportamentele

sănătoase cu privire la mediul înconjurător, oferind posibilitatea contactului direct cu acesta.

Atât preșcolarii, cât și școlarii de la toate nivelele de învățământ, petrec destul de multă vreme în sălile de curs. Activitățile outdoor sunt preferate de copii mai ales pentru că mediul în care se desfășoară este unul mai relaxant, fără constrângerile impuse de sală și pentru că le oferă numeroase provocări. Activitățile de acest gen oferă mulțumire și bucurie și părinților copiilor, care nu de puține ori s-au dovedit a fi nemulțumiți de timpul prea scurt petrecut în natură – în curtea grădiniței, în mod special.

Pornind de la premisa că activitățile outdoor, având la bază învățarea experiențială, influențează pozitiv și au numeroase beneficii asupra copilului și asupra procesului de învățământ în ansamblul său, am ales să realizăm o cercetare cu tema „Investigarea valențelor formative și informative ale activităților experiențiale de tip outdoor în învățământul preșcolar – grupa mare”. În cadrul cercetării dorim să integrăm activitățile outdoor în programul de grădiniță al preșcolarilor mari. Acestea se vor desfășura o dată pe săptămână, pe toată durata anului școlar.

Prin activitățile propuse dorim să evidențiem importanța majoră a participării copilului la propria formare și informare, prin situații care îl pun în postura de a căuta și găsi soluții, de a interrelaționa, de a coopera cu colegii, de a-și forma atitudini și abilități, de a explora, de a aplica, de a evidenția capacitatea lui de rezolvare de probleme și, nu în ultimul rând, de a-i oferi bucurii, satisfacții, mulțumiri, șansa de reușită. Orice activitate pe care copilul o desfășoară e de dorit să o facă cu drag și din plăcere, răspunzând nevoii lui de cunoaștere, el învățând din propriile acțiuni.

ISBN: 978-606-37-1058-2